

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBOS  
PATEIKTŲ PASIŪLYMŲ ĮGYVENDINIMAS<sup>1</sup> VIEŠOJOJE ĮSTAIGOJE KELMĖS LIGONINĖJE**

<i>Pateiktos pastabos</i>	<i>Pasiūlymai atsižvelgiant į pateiktas pastabas</i>	<i>Duomenys apie pastabų ir pasiūlymų įgyvendinimą</i>	<i>Specialiųjų tyrimų tarnybos vertinimas</i>
<b>1. Kritinės antikorupcinės pastabos</b>			
Parengiamuosiuose viešųjų pirkimų dokumentuose nepagrindžiami rinkos tyrimo rezultatai, todėl ne visada aišku kokie tiekėjai apklausti, kokios prekių ir medicininių įrenginių savybės, parametrai, gamintojai buvo vertinti pirminės apklausos metu	Vidaus teisės aktuose detaliam reglamentuoti rinkos tyrimo atlikimą ir rezultatų fiksavimą, pasirinktų apklausti tiekėjų skaičių, jų atrankos kriterijus, taip pat užtikrinti argumentuotą dokumentų rengimą, kad būtų galima įvertinti ir pagrįsti rinkos tyrimo metu nustatytą preliminarią perkamo objekto vertę.	2022 m. birželio 7 d. įsakymu Nr. V-82 (1.4) pakeistas Viešosios įstaigos Kelmės ligoninės viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės tvarkos aprašas: 1. priedas Nr. 1 – „Pirkimų paraiška“ papildytas grafą, kur fiksuojami rinkos tyrimo rezultatai ir nurodyti išigijamam pirkimo objektui nustatytų reikalavimų visumą atitinkantys gamintojai/tiekėjai; 2. 18.1. punktas: „atlieka Rinkos tyrimą: ne mažiau 3 tiekėjai, kai pirkimo vertė didesnė kaip 10000 Eur be PVM, išskyrus atvejai kai pateikiamas argumentuotas pagrindimas.	
Nereglamentuota techninių specifikacijų rengimo tvarka ir šioje procedūroje yra ligoninėms suteiktos plačios diskrecijos ribos, todėl neaišku kam ASPI teikiama pirmenybė rengiant viešojo pirkimo	Vidaus teisės aktuose įtvirtinti techninės specifikacijos rengimo kontrolės mechanizmą, taip pat dokumentuose aiškiai argumentuoti techninių	2021 m. rugsėjo 24 d. įsakymu Nr. V-166 (1.4) patvirtinto Viešosios įstaigos Kelmės ligoninės viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės tvarkos aprašo 35 p. yra nurodyti techninių specifikacijų rengimo principai.	

<p>technines specifikacijas, t. y. ar yra atsižvelgiama į medicinos įrangos individualią charakteristikos svarbą, ar pirmenybė teikiama įrangos veikimo rezultatams, ar apskritai pirmenybė teikiama proporcingumo principui, kuris vis tik turėtų būti paremtas tam tikro lygio ASPI vienodų funkcijų ir tyrimų vykdymui. Nustatytos situacijos, keliančias abejones dėl skaidrių viešojo pirkimo procedūrų, kai tiekėjams iš anksto galėjo būti žinomos kai kurios pirkimo sąlygos, kurios galimai suteikė pranašumą prieš kitus tiekėjus.</p>	<p>specifikacijų parametrų bei jų intervalų pasirinkimą ir fiksuoti pagrindinį rengėją.</p>		
<p>Kai kuriuose pirkimuose tiekėjų siūlomų įrenginių techniniai parametrai ar jų intervalai identiškai sutampa su ASPI pirkimo sąlygose ir techninėje specifikacijoje numatytais reikalavimais.</p>	<p>Rengiant techninės specifikacijas remtis specialistų išvadomis ir viešųjų pirkimų dokumentuose aiškiai argumentuoti techninių specifikacijų parametrų ir jų intervalų pasirinkimą, arba užtikrinti alternatyvias priemones, skirtas antikorupciniu požiūriu ydingoms situacijos valdyti. Taip pat techninių specifikacijų rengimo etape realiai įvertinti rinką, užtikrinti galimybę pirkime</p>	<p>Viešosios įstaigos Kelmės ligoninės viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės tvarkos aprašas papildytas papunkčiu 18.7. : „Vykdoma rinkos konsultacija, nepriklausomai nuo Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimų, jeigu įsigyjamas pirkimo objektas yra sudėtingas, pirkimo iniciatorius nežino, ką jam gali pasiūlyti rinka, koks variantas iš egzistuojančiųjų patenkintų jo turimus poreikius ir jam reikia pagalbos identifikuojant jam tinkamiausią sprendimą, norint tinkamai nustatyti pirkimo objektui keliamus reikalavimus.,</p>	

	dalyvauti kuo daugiau teikėjų ir vykdyti viešųjų pirkimų procedūrų kontrolę		
<b>2. Kitos antikorupcinės pastabos</b>			
Neaiškios ir neargumentuotos viešųjų pirkimų planavimo procedūros kelia korupcijos riziką, kai pirkimų iniciatoriai parengiamųjų pirkimų procedūrų metu gali susitarti su tam tikru tiekėju, pirkimo plane patvirtinti preliminarią perkamo objekto vertę, kuri vėliau bus pagrindas atmesti kitų tiekėjų pasiūlymus dėl per didelės kainos vertinimo kriterijaus.	Vidiniuose teisės aktuose detaliam reglamentuoti viešųjų pirkimų poreikio formavimo, metinio pirkimo plano rengimo / keitimo etapus, taip pat raštuose, tarnybiniuose pranešimuose argumentuotai pagrįsti metų eigoje kintantį pirkimų poreikį, verčių perskirstymą bei nurodyti pirkimų plano keitimo iniciatorius.	VŠĮ Kelmės ligoninės viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės tvarkos aprašo 27-33 punktai.	
Nustatyti atvejai, kai viešųjų pirkimų planas keistas prieš pat pirkimo procedūras, taip pat neturint pakankamai lėšų, todėl galėjo turėti įtakos skaidrių sprendimų priėmimui ir korupcijos rizikai, kai galimai buvo siekiama įsisavinant lėšas pirkti iš žinomo tiekėjo, nustatyti tik vienam tiekėjui palankesnes pirkimo sąlygas, kad kuo greičiau būtų nustatytas pirkimų laimėtojas	Vengti situacijų, kai jau atliekant viešųjų pirkimų procedūras yra keičiamas viešųjų pirkimų planas, turintis įtakos konkrečiam pirkimo rezultatams ir keliantis pagrįstą abejonių dėl tokio pirkimo skaidrumo	VŠĮ Kelmės ligoninės internetinėje svetainėje skelbiama pirkimų suvestinė. Parengus ir VŠĮ Kelmės ligoninės direktoriaus 2021 m. rugsėjo 24 d. įsakymu Nr. V-166 (1.4) patvirtinus Viešosios įstaigos Kelmės ligoninės viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės tvarkos aprašą, tokių atvejų nepasitaikė.	
Kai pirkime pasiūlymą pateikia tik vienas tiekėjas, nesiimama papildomų priemonių, kuriomis būtų	Teisiniame reglamentavime nustatyti, kokiais objektyviais kriterijais remiantis pirkimo	Pirkimas skaidomas visada vykdant tarptautinius pirkimus, išskyrus Viešųjų pirkimų įstatyme numatytas išimtis.	

<p>įsitikinama, kad vienintelio tiekėjo siūloma kaina yra reali, atitinkanti rinkos kainą ir nėra daugiau potencialių tiekėjų</p>	<p>objektai gali būti skaidomi į dalis / rūšis. Taikyti papildomus viešųjų pirkimų kontrolės mechanizmus, atkreipiant ypatingą dėmesį į pirkimus, kuriuose pasiūlymai buvo vertinti tik pagal vieno tiekėjo pateiktą pasiūlymą (įskaitant pirkimus, kai vieno tiekėjo pasiūlymas buvo vertintas atmetus kitus pasiūlymus). Atsitiktine tvarka patikrinti atskirų viešųjų pirkimų procedūras, vykdyti dokumentų kontrolę bei atlikti korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą.</p>	<p>VšĮ Kelmės ligoninės viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės tvarkos aprašo 18.3 punktas.</p> <p>Įstaigos darbuotojas, kuriam pavesta atlikti už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingam asmeniui priskirtinas funkcijas, vieną kartą per ketvirtį patikrins atskirų viešųjų pirkimų procedūras bei 2022 metų IV ketvirtyje atliks korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą.</p>	
<p>Neišnaudojamas CVP IS funkcionalumas, taip pat sistemoje galimai tikslingai netalpinama reikšminga informacija ir su viešaisiais pirkimais susiję dokumentai (pvz., preliminarai vertė, paraiška, protokolas, pirkimo užduotis</p>	<p>Teisiniame reglamentavime įtvirtinti nuostatas, numatančias maksimaliai naudoti CVP IS funkcionalumo galimybėmis bei aiškiai nustatyti, kokie įstaigos vidaus dokumentai kaupiami CVP IS „Vidaus dokumentai“ skiltyje ir šioje sistemoje nuosekliai talpinti reikšmingą viešųjų pirkimų procedūrų informaciją (dokumentus dėl</p>	<p>VšĮ Kelmės ligoninės viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės tvarkos aprašas papildytas papunkčiu 20.6. kuriame nurodyta:“ CVP IS „Vidaus dokumentai“ skelbiamos preliminarios vertės ir protokolai (išskyrus konfidencialią informaciją). Pirkimų paraiškos skelbiamos įstaigos elektroniniame registre.“</p>	

	preliminarios vertės, paraiškas, protokolus, pirkimo užduotis ir pan.).		
Neaiškus ASPĮ paramos teikimo, gavimo ir naudojimo teisinis reglamentavimas, todėl paramos skirstymo procedūros visada gali sąlygoti piktnaudžiavimus, ne vienodą praktiką, taip pat neskaidrius, šališkus, arba tik tam tikriems darbuotojams palankius sprendimus, keliančius prielaidas korupcijos pasireiškimo tikimybei. Neviešinama informacija apie teiktą, gautą ir panaudotą paramą.	Tobulinti paramos teikimo, gavimo ir naudojimo teisinį reglamentavimą, nustatyti aiškius lėšų skirstymo kriterijus bei visus paramos naudojimo klausimus nagrinėti komisijose.	VšĮ Kelmės ligoninės direktoriaus 2021 m. birželio 23 d. įsakymas Nr. V-70 „Dėl paramos gavimo, apskaitos ir viešinimo Viešojoje įstaigoje Kelmės ligoninė tvarkos aprašo patvirtinimo“	
Paramą teikę subjektai dalyvauja ASPĮ vykdomuose viešuosiuose pirkimuose, todėl kyla korupcijos rizika, kai skiriant paramą ASPĮ gali būti siekiama palankesnių sprendimų viešųjų pirkimų ar kitose veiklos srityse	Teisiniame reglamentavime numatyti, kad ligoninės savo iniciatyva dėl paramos gavimo negali kreiptis į subjektus, laimėjusius viešuosius pirkimus, arba dalyvaujančius viešųjų pirkimų procedūrose, o esant tam tikrų medicininių priemonių, vaistų paramos būtinumo poreikiui viešai kreiptis į potencialius tiekėjus bei viešinti paramos gavimo ir naudojimo dokumentus.	2022 m. gegužės 20 d. įsakymu Nr. V-70 (1.4) pakeistas Paramos gavimo, apskaitos ir viešinimo Viešojoje įstaigoje Kelmės ligoninė tvarkos aprašo 9 punktas ir išdėstytas taip: „Paramos gavimas gali būti inicijuojamas pačių paramos teikėjų ar Ligoninės iniciatyva, išskyrus paramos teikėjus, kurie dalyvauja viešųjų pirkimų procedūrose arba yra laimėję viešuosius pirkimus.“	
Taikoma praktika, kai pati ligoninė kreipiasi į paramos teikėją, prašo tam	Atsisakyti praktikos, kai ASPĮ prašo paramos iš tiekėjų	VšĮ Kelmės ligoninė niekada neprašė paramos iš tiekėjų dalyvavusių / dalyvaujančių viešųjų	

<p>tikros paramos, nors teikėjas dalyvauja viešuosiuose pirkimuose, arba yra laimėjęs viešuosius pirkimus ir dėl palankių sprendimų priėmimo visada yra suinteresuotas reaguoti į liginės prašymą ir skirti prašomą paramą (motyvai išdėstyti 4.2 punkte</p>	<p>dalyvavusių / dalyvaujančių viešųjų pirkimų procedūrose ir paramos teikimo srityje taikyti papildomos korupcijos prevencijos priemonės.</p>	<p>pirkimų procedūrose</p>	
	<p>Paramos teikimo, gavimo ir naudojimo srityje skirti daugiau dėmesio korupcijos prevencijai bei užtikrinti, kad paramos naudojimo prioritetai būtų nukreipti gerinti įstaigų gydymo paslaugas.</p>	<p>Įstaigos darbuotojas, kuriam pavesta atlikti už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingam asmeniui priskirtinas funkcijas, nuolat stebės paramos gavimą ir naudojimą įstaigoje ir teiks savo pastabas.</p>	
	<p>Darbuotojams, vykdančiams viešuosius pirkimus ir sudarytų sutarčių vykdymo kontrolę, aprašytų situacijų atveju, skirti papildomą dėmesį ir taikyti kontrolės priemones, pavyzdžiui, kontroliuoti viešųjų pirkimų procedūras, tikrinti dokumentus ir jų atsekamumą bei imtis kitų iniciatyvų, skatinančių antikorupcinės aplinkos kūrimą.</p>	<p>Viešųjų pirkimų specialistas teisės aktų nustatyta tvarka tikrina ar tiekėjas nedalyvavo parengiant techninę specifikaciją.</p>	
	<p>Griežtai laikytis Sveikatos apsaugos ministerijos rekomendacijų ir viešinti visą</p>	<p>Informacija viešinama įstaigos internetinėje svetainėje.</p>	

	informaciją apie paramos teikėjų suteiktą paramą ir jų laimėtus viešuosius pirkimus bei kitą, su paramos teikimu, gavimu ir naudojimu susijusią informaciją.		
<i>3. Kitos pastabos</i>			

Informaciją apie išvadoje dėl korupcijos rizikos analizės nurodytų pasiūlymų vykdymą ar numatomą įgyvendinimą prašome pateikti STT ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo išvados dėl korupcijos rizikos analizės gavimo dienos.

